

مراکز محلات، تعداد ۲۶ مدرسه، ۱۷ فضای ورزشی، سرویسده و روبراز، ۲۰ پارک، ۱۱ مسجد و ۲ مرکز فرهنگی به عنوان زیرساخت‌های عمومی اجتماعی در سال ۱۳۹۸ توسط شرکت عمران شهرهای جدید احداث شده‌اند. از این رو، در بخش زیرساخت‌ها و خدمات در شهرهای جدید اقدامات مناسبی صورت گرفته است و از چشم‌گیرترین آن‌ها می‌توان به احداث حدود ۱۰۰ مدرسه در سال‌های ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ در شهرهای جدید اشاره کرد که بر این اساس، کمبودهای آموزشی در شهرهای جدید برطرف شده است. از میان مدارس موجود تعداد ۷ مدرسه اجتماع محوره به عنوان هسته‌های پویای فعالیتی در محله‌ها، بستر ساز کارآفرینی خلاق و مراودات اجتماعی ساکنان این شهر جدید هستند. علاوه بر این احداث ۴ مدرسه اجتماع محوره نیز در دستور کار قرار دارد که در آینده نزدیک افتتاح خواهند شد. مدارس اجتماع محوره در شهرهای جدید به منظور استفاده از ظرفیت‌های مدارس برای تمامی ساکنان محلات در ساعت‌های غیراداری و ویژه سه ماهه تابستان و اجرای طرح فراغت سالم، آموزش و توانمندسازی ویژه دانش‌آموزان، والدین و دیگر ساکنان محله در زمینه‌های فرهنگی، ورزشی، کارگاه‌های آموزشی، کارآفرینی، مهارت‌های زندگی و پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی در تمامی رده‌های سنی در دستور کار شرکت عمران شهرهای جدید قرار گرفته است. علاوه بر این، شهرهای جدید، در سال‌های اخیر بستر برگزاری رویدادهای فرهنگی و اجتماعی مختلف همچون جشنواره‌ها و جشن‌های مناسبی بوده است که نقش به‌سزایی در هویت‌مندی و در نهایت جمعیت‌پذیری این شهرها داشته‌اند.

■ ایجاد و توسعه حمل و نقل ریلی؛ هم‌افزایی توأمان جذابیت سکونت. رونق اقتصادی شهرهای جدید

به‌منظور ایجاد جذابیت‌های سکونت در شهرهای جدید و ایجاد فضایی مناسب جهت رونق اقتصادی آن‌ها، توسعه سیستم حمل و نقل انبوه ریلی از اوایل دهه ۱۳۷۰ در دستور کار شرکت عمران شهرهای جدید قرار گرفت. براساس تجربه‌های بسیاری از کشورهای در حال توسعه، ایجاد سیستم حمل و نقل ریلی بر ایجاد سکونت‌گاه‌های جدید تقدم دارد، ولی متأسفانه این موضوع در توسعه‌های اولیه شهرهای جدید کشور مغفول مانده بود که طی چند سال اخیر، توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل ریلی و دسترسی‌پذیری شهرهای جدید به شهرهای مادر در حال انجام است که به دنبال افزایش نرخ بهره‌برداری ساکنان شهرهای جدید کشور از ظرفیت ریلی است. شرکت عمران شهرهای جدید با درک ضرورت توسعه حمل و نقل انبوه، سریع، ایمن بین شهرهای جدید و شهرهای مادر، برنامه‌های یکپارچه‌سازی حمل و نقل و توسعه شهری در شهرهای جدید هشتگرد، بهارستان، گلپه‌ار، پردیس، فولادشهر، مجلسی، سهند و صدرا را در پیش گرفته است. این برنامه فرصتی اساسی برای شهرهای جدید ایجاد می‌نماید تا بتوان با ارتباط مناسب میان توسعه فضایی شهر و توسعه حمل و نقل ریلی به شیوه‌های پایدار، زندگی شایسته به همراه دسترسی آسان، ایمن و سریع به امکانات شهری را برای شهروندان فراهم کرد. این موضوع به‌طور قطع می‌تواند به عنوان پیش‌رانی برای توفیق سیاست توسعه

شهرهای جدید در آینده‌ای نزدیک به شمار آید. در همین راستا تاکنون پروژه قطار برقی در شهرهای جدید برای هشت شهر به طول بیش از ۱۲۰ کیلومتر با تقاضای سفر روزانه بیش از یک میلیون و ششصد هزار سفر در افق طرح پیش‌بینی و در مرحله مطالعه و اجرا است. در این زمینه، عملیات اجرایی پروژه متروی شهر جدید هشتگرد واقع در حاشیه شمالی آزادراه کرج- قزوین با طول ۲۵/۸ کیلومتر در ادامه خط پنج متروی تهران (صادقیه-گلشهر) به‌صورت دو خطه از ایستگاه گلشهر کرج که به‌صورت جدی از سال ۱۳۹۰ آغاز شده بود در دی ماه ۱۳۹۸ توسط مقام عالی رئیس جمهوری افتتاح شد. متروی شهر جدید هشتگرد، گلشهر اولین پروژه اجرایی حمل و نقل ریلی حومه‌ای است که توسط دولت به مرحله اجرایی رسیده است. این پروژه به عنوان الگویی مناسب برای توسعه مناطق کلان‌شهری کشور و اتصال یک شهر جدید به شهر مادر با گسترش شبکه حمل و نقل ریلی حومه‌ای است. متروی شهر جدید هشتگرد علاوه بر تأثیر فراوان بر کاهش و بهینه‌سازی مصرف سوخت، کاهش آلودگی هوا و کاهش زمان از دست‌رفته شهروندان غرب استان البرز، دستاوردهای اجتماعی و اقتصادی فراوانی را به همراه دارد که موجب رونق اقتصادی این بخش از منطقه کلان‌شهری تهران و کرج خواهد شد. علاوه بر این، پیگیری جدی عملیات اجرایی و ساخت متروی شهر جدید بهارستان-اصفهان به طول ۱۴/۵ کیلومتر و شهر جدید گلپه‌ار-مشهد به طول ۴۰ کیلومتر از فعالیت‌های مجموعه شهرهای جدید در ارتباط با توسعه ریلی در سال ۱۳۹۸ بوده است. همچنین در روزهای پایانی سال با انعقاد تفاهم‌نامه ۴ هزار میلیارد تومانی ساخت متروی پردیس با قرارگاه سازندگی خاتم‌الانبیاء به طول ۲۴ کیلومتر به عنوان اولین قرارداد مترو مشارکتی در کشور، مدل جدیدی برای حضور بخش خصوصی در پروژه‌های ریلی کشور ارائه شد.

■ تکمیل و واگذاری مسکن مهر و آغاز عملیات اجرایی طرح اقدام ملی مسکن؛ گامی به سوی برقراری عدالت اجتماعی در تأمین مسکن برای گروه‌های مختلف

دشواری دسترسی به مسکن برای آحاد جامعه به ویژه گروه‌های کم و متوسط درآمد با توجه به شاخص‌های اقتصادی بازار مسکن طی دهه‌های اخیر، افزایش پدیده بدمسکنی طی دهه‌های گذشته و روند رو به افزایش نیاز به مسکن با توجه به هرم سنی جمعیتی کشور از سوی جوانان در سن ازدواج، ضرورت بسترسازی و تأمین مسکن در شهرهای جدید را نمایان ساخته است. در این زمینه دو محور عملیاتی تکمیل و فروش اقساطی مسکن مهر و ساخت مسکن طرح اقدام ملی در دستور کار مجموعه شهرهای جدید قرار گرفته است. در این زمینه، مجموع واحدهای مسکن مهر در تعهد شرکت عمران شهرهای جدید در ۱۹ شهر جدید کشور بیش از ۳۵۰ هزار واحد مسکونی بوده است که از این تعداد ۳۳۵ هزار و ۱۳۹ واحد مسکونی (بیش از ۹۲ درصد) در مرحله اتمام نازک‌کاری و اتمام ابنیه قرار گرفته و همچنین ۲۶۱ هزار و ۷۸۶ واحد مسکونی (بیش از ۷۲ درصد) نیز تاکنون به متقاضیان تحویل شده و مورد بهره‌برداری قرار گرفته است. در این زمینه، تعداد ۲۳/۴۳۵ واحد مسکونی از واحدهای در مرحله اتمام نازک‌کاری و اتمام ابنیه و تعداد ۴۳/۸۶۵ از واحدهای

تحویل شده به متقاضیان در سال ۱۳۹۸ به انجام رسیده است. بر این اساس، پروژه‌های مسکن مهر در ۱۲ شهر جدید از مجموع ۱۹ شهر جدید مورد نظر به اتمام رسیده است. در این ۱۲ شهر جدید دو وضعیت متفاوت وجود دارد. در یک دسته از این شهرها تمام واحدهای مسکن مهر برنامه‌ریزی شده، به افتتاح رسیده است اما در برخی از آن‌ها علی‌رغم تکمیل واحدها و اتمام فرآیند نازک‌کاری، به دلیل مشکلاتی همچون عدم تأمین خدمات زیربنایی و انشعابات آب و برق (یک یا چند مورد از انشعابات)، واحدها هنوز افتتاح و بهره‌برداری نشده است. در مابقی شهرهای جدید، فرآیند عملیات اجرایی به سرعت در حال انجام است تا در کوتاه‌ترین زمان ممکن و با رفع مشکلات موجود، همه واحدها تکمیل و به متقاضیان تحویل شود. در این زمینه، در شهر جدید پردیس از ۸۲ هزار واحد مسکونی، حدود ۴۴ هزار واحد افتتاح شده و ۱۵ هزار واحد دیگر نیز آماده تحویل است که بعد از فروکش کردن بیماری کرونا به بهره‌برداری می‌رسد. همچنین در شهر جدید پردیس از ۹۰ هزار واحد مسکونی، بیش از ۶۰ هزار واحد افتتاح شده و مابقی عمدتاً به مرحله نازک‌کاری رسیده است. در هشتگرد نیز از ۳۵ هزار واحد مسکن مهر در تعهد برنامه شرکت عمران شهرهای جدید، تاکنون بیش از ۲۱ هزار واحد تحویل شده و ۱۴ هزار واحد نیز تا پایان فروردین ۱۳۹۹ تحویل متقاضیان خواهد شد.

در زمینه طرح اقدام ملی مسکن، از مجموع ۴۰۰ هزار واحد مسکونی در سطح کشور، ۲۰۰ هزار واحد مسکونی در تعهد شهرهای جدید قرار گرفته است. رویکرد کلان مجموعه شهرهای جدید در این طرح، پاسخگویی به نیازهای طیف گسترده‌تر شهروندان و دستیابی به تنوع اجتماعی است. در کنار این مورد، تحقق عدالت فضایی از طریق اولویت‌دهی به تأمین زمین‌های لازم برای خدمات و فضاهای عمومی مورد نیاز سکونت به ویژه در سطح محله و ناحیه از اهداف بنیادی شهرهای جدید در این طرح است. براساس برنامه‌ریزی‌های انجام گرفته، این طرح در سه بخش مشارکت (۳۷ هزار واحد مسکونی در قالب مشارکت در ساخت واحد مسکونی و مشارکت در محله‌سازی) فروش اقساطی (۱۳۰ هزار واحد مسکونی در قالب ثبت‌نام متقاضیان) و واگذاری زمین به تعاونی‌ها و بخش خصوصی با تعهد ساخت و نیز در قالب تفاهم‌نامه‌های تأمین مسکن در ۲۱ شهر جدید موجود در دستور کار قرار دارد. در این باره، تا پایان اسفند ماه سال ۱۳۹۸ از مجموع ۲۰۰ هزار واحد تعهد شده برای ساخت در شهرهای جدید، بیش از ۱۶۲ هزار واحد دارای برنامه اجرایی و جانمایی شده است که از این تعداد، عملیات اجرایی بیش از ۶۸ هزار واحد مسکونی آغاز و بیش از ۹۴ هزار واحد مسکونی در شرف آغاز عملیات اجرایی بوده‌اند.

در پایان باید گفت تمامی فعالیت‌های انجام شده در شهرهای جدید کشور به ویژه در سال گذشته، در راستای افزایش جذابیت سکونت و دستیابی به تنوع اجتماعی از طریق پاسخگویی به نیازهای طیف گسترده‌تر شهروندان در این شهرها بوده است تا بتوان شهرهایی رقابت‌پذیر قابل زیست، تاب‌آور و دوستدار محیط زیست با کیفیت‌های بالای محیطی را برای شهروندان موجود و آتی آن‌ها محقق کرد.